

Aan

De colleges van burgemeester en wethouders van de 18 RES gemeenten in NHN
De Gemeenteraden van de 18 RES gemeenten in NHN
Het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland
De leden van Provinciale Staten van Noord-Holland
De Stuurgroep RES NHN

Onderwerp: De RES aanpak in NHN
Verzonden Per email aan betrokkenen en aan de pers
Datum: 20 juni 2020
Bijlagen: Antwoordbrief namens stuurgroep en werkgroep RES dd. 18 juni 2020

Geachte bestuurders van de Provincie en Gemeenten in Noord-Holland Noord,

Met elkaar zijn we een langjarig proces begonnen om de noodzakelijke energietransitie vorm te geven. Een proces waaraan wij een bijdrage leveren omdat de verduurzaming van ons energieverbruik ook onze wens is. Het is voor iedereen een grote uitdaging om dit proces tot resultaten te laten leiden.

Op 18 mei, hebben wij, een aantal samenwerkende bewonersorganisaties in NHN, een brief aan u gezonden met een analyse en verbeterpunten van de voorlopige concept RES die sinds 15 april openbaar is gemaakt door de stuurgroep RES NHN.

Het meest cruciale punt ervan was ons verzoek om INHOUDELIJK in gesprek te komen met de opstellers van deze concept RES. Niet om onze mening te laten prevaleren, maar om over een aantal geformuleerde feiten en meningen in gesprek te komen als opmaat voor het opstellen voor het opstellen van de RES 1.0.

Tot onze verrassing heeft de VVD-fractie Texel kunnen afdwingen dat op onze brief wel inhoudelijke antwoorden zijn gekomen (bijlage). Dank daarvoor.

Wat gaat er fundamenteel fout in het RES proces?

Het is duidelijk dat de Gemeenteraden, Provinciale Staten en het dagelijks Bestuur van het Waterschap het mandaat en democratische legitimiteit hebben voor het nemen van inhoudelijke besluiten. De stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigende bestuurders van deze betrokken overheden en belangrijke stakeholders in de regio, maar hebben geen inhoudelijk mandaat.

Namens de bestuurders van de stuurgroep wordt geantwoord dat *"de concept RES niet tot stand is gekomen door keuzes van de stuurgroep maar door de uitkomst van het participatieproces en vervolgens een regionale bestuurlijke afweging.*

De betrokken gemeenten, de provincie en het waterschap besluiten over de te maken keuzen."

Het spreekt voor zich dat wij de besluitvorming van deze organen respecteren.

Het enige wat wij vragen – inmiddels nu gedurende enkele maanden - is om van de partijen die de concept RES inhoudelijk hebben voorbereid (dus niet met degenen die de besluiten nemen) te horen hoe zij tot de invulling van de concept RES zijn gekomen en over een aantal feiten en keuzen van gedachten te wisselen. Kloppen de feiten, kan je er ook anders tegenaan kijken,

Zodra wij het woord 'inhoudelijk' gebruiken binnen de RES organisatie gaan de luiken dicht en voelt niemand zich verantwoordelijk.

Wij hadden de (schriftelijke) toezegging van het RES-management om dat inhoudelijke gesprek aan te gaan, maar dat is afgezegd en onderdeel gemaakt van een "botsproef" en ateliers vanaf oktober tot december 2020 met alle participanten en bewoners onder ambtelijke, regionale leiding.

Uit de gegeven inhoudelijke antwoorden blijkt dat de ambtelijke werkgroep namens de stuurgroep, hun interpretatie van het participatieproces tot waarheid verklaren en cruciale keuzen maken, zonder zich daarover te willen verantwoorden of zelfs maar in gesprek te willen gaan.

Dat is en blijft voor ons onacceptabel in een "open en bottom-up proces".

Het niet willen aangaan van het inhoudelijke gesprek, het verschuilen achter bureaucratische en ambtelijke procedures vanuit de regio's en provincie en het negeren van georganiseerde belangenbehartigers is het patroon in dit RES proces.

De stakeholders, als vertegenwoordigers van maatschappelijke groeperingen en belangen in de energietransitie en de gemeenteraden en Staten mogen 'met wensen en bedenkingen' reageren op een concept RES NHN.

Al deze reacties worden, samen met individuele reacties van individuele participanten besproken in 'thematafels' en gewogen en geformuleerd in een Reactienota.

Vele goedbedoelde processchema's, break-out sessies en (virtuele) bus touren lossen dat niet op.

Daarnaast wordt verwacht dat gemeenten in de zoekgebieden voor wind- en zon die in de concept RES NHN zijn weergegeven het overleg aangaat met individuele belanghebbenden en bewoners in die zoekgebieden. Zoekgebieden, die met name voor windturbines bij een aantal gemeenten niet worden gedragen door de gemeenteraden, zo blijkt uit diverse moties en amendementen.

In de antwoordbrief wordt namens de bestuurders van de Stuurgroep gesteld dat onze opsomming van de uitkomsten van de gehouden ateliers niet juist is weergegeven. Zij onderbouwt dat echter niet. Naar onze mening klopt de interpretatie van de opgehaalde informatie van de Stuurgroep niet. Om windturbines als voorbeeld te nemen: het klopt dat er groen is gestickerd bij 'wind langs infrastructuur' en 'wind op/bij bedrijventerreinen'. Deze bouwstenen zijn vervolgens gebruikt in de concept RES. Echter, er is bij 'wind nabij woningen' bijna 100% rood gestickerd. En op de flap-over sheets is herhaaldelijk opgeschreven 'geen windmolens dichtbij woningen' of 'geen windmolens binnen 600 meter van woningen'.

En laten er nou in en rondom de aangewezen zoeklocaties voor windturbines woningen staan. In een aantal gevallen een enkele woning, maar in 80% van de zoeklocaties liggen, bij het zo gunstig mogelijk intekenen van drie windturbines op rij van 2,3 MW (lees: kleine turbines), meerdere tot vele woningen. Wij maken daaruit op dat het rood gestickerde 'wind dichtbij woningen' en de opmerkingen op de flap-overs niet zijn meegenomen in de zoekgebieden.

Wij hebben dat voor alle zoekgebieden in de concept RES inmiddels uitgezocht en onder meer daarover overleg willen aangaan. Dat overleg wordt toegezegd en op het laatste moment geweigerd en dan verwijt de Stuurgroep ons dat wij de uitkomsten van het participatieproces niet juist hebben weergegeven.

De door de ambtelijke werkgroep gekozen 1% beperking van het oppervlak voor zonne-energie in het IJsselmeer is een ander voorbeeld.

Wij hadden ons voorgenomen een positieve houding in te nemen om elkaar te kunnen vinden bij het opstellen van de RES. Dat willen we ook, maar zonder hoor en wederhoor en inhoudelijke discussie en een proces en stuurgroep die daar geen ruimte voor biedt, maakt dat erg moeilijk, zo niet onmogelijk.

Wij vragen niet om besluitvorming nu, maar om een gesprek over inhoudelijke uitgangspunten, ambtelijke standpunten die in de concept RES zijn verwoord en een reflectie over het proces.

Het door ons gegeven inhoudelijke kritische geluid wordt als hinderlijk ervaren. Vandaar dat de stuurgroep heeft besloten een andere partij uit te nodigen voor "een ander geluid namens bewoners. Ook dat hebben wij moeten lezen achteraf in een verslag.

Normaliter heb je (strategisch) overleg daarover in een stuurgroep en zoek je oplossingen.

Dat zou toch normaal moeten zijn maar is in dit RES proces is dit niet het geval.

De gang van zaken over onze brief van 18 mei en het nu ontvangen antwoord namens de bestuurders dankzij de VVD Texel, illustreert dit.

Met vriendelijke groet,
namens samenwerkende bewonersorganisaties NHN

Kor Buitendijk

Dhr. K. Buitendijk

Namens bewonersorganisaties Noord-Holland Noord

Alkmaar, 18 juni 2020

Betreft: beantwoording vragen in de brief 'Analyse en verbetervoorstellen van de voorlopige concept RES NHN d.d. 15 april 2020' (18 mei 2020)

Geachte heer K. Buitendijk,

Hartelijk dank voor uw brief die u heeft ingebracht voor het overleg van de Stuurgroep XL - RES NHN op 27 mei. In uw brief geeft u uw reactie op de voorlopige concept-RES NHN van 15 april 2020. Daarnaast stelt u vragen en geeft u verbeterpunten voor de concept-RES. Dit is voor ons waardevolle inbreng in het RES-proces. Tijdens het stuurgroep-overleg hebben we afgesproken om uw brief in behandeling te nemen als ingezonden reactie op de concept-RES NHN.

De VVD van Texel heeft het verzoek gedaan om de technische vragen in uw brief te beantwoorden. In deze brief wordt daarom ingegaan op uw vragen. Een afschrift van deze brief wordt naar het college van B&W van Texel gestuurd.

Uw Bezwaren, kritiek- en verbeterpunten op de concept-RES

De bezwaren, kritiek- en verbeterpunten namens bewonersorganisaties NHN op de concept-RES worden meegenomen als reactie op de concept-RES NHN. Ook de alternatieve visie 'Duurzaam Leefbaar' wordt meegenomen. Inmiddels zijn er meer dan 60 reacties op de concept-RES NHN ontvangen. Al deze reacties worden samen met de wensen en bedenkingen van de gemeenteraden, Provinciale Staten en het Algemeen bestuur van het Waterschap, bijgevoegd aan de concept-RES en aan het Nationaal Programma RES toegestuurd. Op deze wijze is inzichtelijk welke aandachtspunten er nog zijn voor de uitwerking van de RES 1.0. en geven we het Nationaal Programma RES inzicht in het bestuurlijke en maatschappelijke draagvlak.

Vanaf oktober worden alle reacties van deelnemers, alternatieve plannen en visies, de wensen en bedenkingen van de raden, staten en AB integraal ten opzichte van elkaar afgewogen. Dit leidt tot een 'reactienota'. Deze afweging wordt gemaakt met betrokken overheden, organisaties en belanghebbenden. Zij voeren met elkaar het inhoudelijk gesprek over de te maken keuzes voor de uitwerking van de RES 1.0. Het is voorstelbaar dat de uitkomst is dat er nader onderzoek voor bepaalde onderwerpen of zoekgebieden nodig is en dat er zoekgebieden afvallen en/of bijkomen.

In uw brief geeft u aan teleurgesteld te zijn dat er nog geen inhoudelijk gesprek over de alternatieve visie 'Duurzaam Leefbaar' met de stuurgroep of werkgroep heeft plaats gevonden.

Het RES-proces voorziet echter wel in een inhoudelijk gesprek over de alternatieve visie 'Duurzaam Leefbaar'. Dat gebeurt, zoals hierboven aangegeven, wanneer alle ontvangen reacties, visies, alternatieve plannen en wensen en bedenkingen (van raden, Staten en AB) op de concept-RES ontvangen zijn. Dan kunnen al deze ingebrachte reacties tegen elkaar worden afgewogen. Het is daarom niet mogelijk om eerder een inhoudelijk besluit te nemen over één van deze reacties. Dit zou geen recht doen aan de ingezonden reacties van anderen. Ook doet het geen recht aan het democratische- en het bestuurlijke proces, waarbij uiteindelijk de colleges en gemeenteraden, PS en AB de integrale afweging maken en besluiten over de RES 1.0 in juni 2021.

Inhoudelijke vragen aan de Stuurgroep RES NHN

Voorafgaand aan de beantwoording van uw vragen verduidelijken we graag de rol van de stuurgroep in het RES-proces. De stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigende bestuurders van de betrokken overheden, en belangrijke stakeholders in de regio. De stuurgroep is verantwoordelijk voor de aansturing van het proces. De stuurgroep heeft geen mandaat om een inhoudelijk besluit te nemen. Het mandaat van een besluit over de inhoud ligt bij de betrokken gemeenten, de provincie en het waterschap. In uw brief verwijst u naar- en vraagt u naar onderbouwing van gemaakte keuzes door de stuurgroep. De concept-RES is echter niet tot stand gekomen door keuzes van de stuurgroep, maar door de uitkomst van het participatieproces en vervolgens een regionale bestuurlijke afweging. De betrokken gemeenten, de provincie en het waterschap besluiten over de te maken keuzes.

We hebben hieronder de inhoudelijke vragen uit de brief beantwoord. Op een aantal punten wordt om de mening van de Stuurgroep RES NHN gevraagd. Deze vragen zijn niet beantwoord omdat, zoals hierboven toegelicht, de Stuurgroep geen inhoudelijke rol heeft en daarom niet een mening kan verwoorden namens de regio NHN.

1. Waarom kiest de stuurgroep voor het (opnieuw) plaatsen van grootschalige windturbines op land en in het water terwijl er recent c.q. in aanbouw al 1,9TWh aan grootschalige windenergie in NHN wordt opgewekt met alle gevolgen voor de leefomgeving van dien?

Antwoord: De concept-RES is de uitkomst van het participatieproces met inwoners, ondernemers en diverse belangenorganisaties van de afgelopen maanden. De onderdelen die door de deelnemers meer positief dan negatief beoordeeld zijn, hebben een plek in de concept-RES gekregen. Dit geldt ook voor de zoekgebieden voor wind (de opsomming van de uitkomsten van de gehouden ateliers, op pag. 4 van uw brief, is niet de juiste weergave).

4. Waarom heeft de Stuurgroep op voorhand de procentuele beperking van zonne-energie op het IJsselmeer aangebracht?

Antwoord: Gezien alle functies en waarden van het IJsselmeer nabij onze RES-regio (zoals recreatie, vaarwegen, visserij, natuur en beschermde stads- en dorpsgezichten, met name in Westfriesland) lijkt een lager percentage (1%) reëler dan de landelijke richtlijn van 3%. In de concept-RES is aangegeven: ‘... Daarbij wordt zoveel mogelijk gezocht naar combinaties, bijvoorbeeld natuurontwikkeling combineren met zonne-energie in de vorm van zonne-eilanden (‘building with nature’).’ De verdere uitwerking van het zoekgebied moet nog plaatsvinden in de vervolgfase naar de RES 1.0. Tijdens deze uitwerking kan het percentage nog worden aangepast..

5. Waarom kiest de Stuurgroep met deze beperking voor de noodzaak van een groter aandeel energieopwekking op land, terwijl op basis van de ateliers en ook het Coalitieakkoord voorkeur uitgaat naar (verantwoorde) opwekking op water?

Antwoord: Dit is de uitkomst van de bijeenkomsten. De inzet van het zoekgebied op het IJsselmeer staat los van de inzet van zoekgebieden op het land. Het bod van 4,2 TWh is niet leidend geweest, de uitkomsten van de ateliers hebben bepaald welke zoekgebieden zijn opgenomen en tot welk bod dit heeft geresulteerd.

6. Waarom wordt niet het landelijke beleid als potentie genomen en kiest de Stuurgroep vooraf en niet gemotiveerd een op dit cruciale punt beperking van de Energieopwekking op water?

Antwoord: zie 4

7. Is de Stuurgroep bereid in de voorlopige concept RES de energieopwekking van duurzame Energie in het IJsselmeer te baseren op de hierboven afgebeelde nader te onderzoeken scenario's waarbij d.m.v. zonnepanelen (“building with nature”) er kansen zijn voor de opwekking met uitsluitend zonne-energie van ca 900 GWh?

Deze keuze is in de tijd nu noodzakelijk anders vervalt de mee-koppel kans in het MIRT

Project incl. een MER onderzoek dat momenteel wordt voorbereid. Rijkswaterstaat en de ministeries van I&M en EZK en de aanliggende gemeenten steunen dit verzoek.

Antwoord: het zoekgebied op het IJsselmeer zal de komende periode met belanghebbenden verder worden onderzocht en uitgewerkt. Het plan van Duurzaam Leefbaar zal, als ingezonden reactie op de concept-RES, hierbij worden meegenomen. De kansen van zonnepanelen zijn benoemd in de concept-RES en zijn inmiddels ingebracht in het MIRT-project.

8. Waarom kiest de Stuurgroep voor deze strategie die tot grote maatschappelijke onzekerheid zal blijven leiden en een voortdurende angst bij bewoners dat er dichtbij hun woningen alsnog windturbines kunnen worden geplaatst?

Antwoord: In de concept-RES is aangegeven: 'Nieuwe initiatieven buiten de zoekgebieden worden niet uitgesloten en worden ook onderzocht op haalbaarheid en wenselijkheid.' Dit houdt in dat als er bijvoorbeeld een nieuw initiatief voor bijvoorbeeld een windturbine is, eerst moet blijken of dit wenselijk is (en of er draagvlak is).

9. Wat is de legitimiteit van deze keuze gezien tegenover de uitkomst van de gehouden ateliers en het hoofddoel tot het verkrijgen van breed maatschappelijk draagvlak?

Antwoord: Ten eerste: vanwege de schaal van de kaart staan niet alle bestaande initiatieven op de kaart. Kleinschalige initiatieven (o.a. uit de samenleving) moeten mogelijk zijn, ook al vallen deze buiten de zoekgebieden. Voorwaarde is uiteraard wel dat deze initiatieven eerst getoetst worden op haalbaarheid en wenselijkheid. Ten tweede: de RES is een dynamisch document, elke twee jaar wordt deze geactualiseerd. Voortschrijdende inzichten moeten mogelijk zijn, het is daarom niet wenselijk en mogelijk om de kaart met zoekgebieden voor 10 jaar te bevriezen.

10. Waarom negeert de Stuurgroep de uit de ateliers met bewoners uitdrukkelijk en unaniem gekomen oproep om de minimumafstand van windturbines van 600 meter te handhaven?

Antwoord: De oproep wordt niet genegeerd. De opgenomen zoekgebieden in de concept-RES worden namelijk niet voor 100% ingezet. Er zijn nog geen locaties aangewezen in de concept-RES. Daardoor is binnen het zoekgebied ruimte om mogelijke locaties voor zon en wind nader te onderzoeken. Bij deze verdere uitwerking zal o.a. gekeken worden naar maatschappelijk & bestuurlijk draagvlak, ruimtelijke inpassing en de energie infrastructuur. De maatschappelijke oproep om minimaal 600m als afstand aan te houden zal daarbij onderwerp van gesprek zijn. Ook zal bijvoorbeeld de hoogte van een windturbine bepalend zijn voor de inpassing en afstanden tot woningen. Voor deze verdere uitwerking wordt wederom een participatieproces georganiseerd; de zoekgebieden worden samen met belanghebbenden verder onderzocht en uitgewerkt.

11. Beseft de stuurgroep dat door deze keuzes te maken het maatschappelijk draagvlak van bewoners niet positief zal zijn?

Antwoord: zie antwoord 10

12. Is de Stuurgroep bereid om de ambitie van "Zon op grote daken" te verhogen en samen met het bedrijfsleven en gemeenten een "Servicebureau Zon op dak" in te stellen met een Aanjaagmanager die actief is in de gemeenten, bij Liander de netwerkaansluiting regelt en ondernemers voorrekenen dat hun investering wordt terugverdiend?

Antwoord: enerzijds stelt u de vraag om de ambitie van zon op grote daken te verhogen. In de concept-RES NHN is uitgegaan van benutting van 25-50% van de potentie 'zon op grote daken'. Aangezien nu ca. 4% van de grote daken wordt benut, is dit al een hoge ambitie voor 2030 gebaseerd op de ervaringen tot nu toe. Indien uit de reactieperiode blijkt dat deze ambitie verhoogd moet worden, dan zal de haalbaarheid en uitvoering hiervan nader onderzocht worden in de uitwerking naar RES 1.0.

Uw andere vraag gaat over het aanjagen van zon op grote daken. In de RES 1.0 zal beschreven worden hoe de RES uitgevoerd zal worden, stimuleren van zon op grote daken maakt daar

onderdeel van uit. Daarbij wordt samengewerkt met relevante partijen, zoals het bedrijfsleven en de netbeheerder. Overigens lopen er al meerdere stimuleringsprojecten bij gemeenten en provincie.

13. Is de beperkte ambitie van zon op dak ingegeven omdat het bestaande netwerk dat niet aan kan?

Antwoord: Nee. De inzet van zon op dak (25 – 50%) is gekozen op basis van uitvoerbaarheid. Enerzijds om dit binnen een periode van 10 jaar te kunnen realiseren, anderzijds vanwege de technische beperkingen van zon op dak (dakconstructie, installaties op het dak, etc).

14. Waarom heeft de Stuurgroep gekozen voor veel kleine zoeklocaties op land en tegelijkertijd gekozen voor een kwantitatieve beperking van de mogelijkheid tot grote zonnegebieden op het water die uiteraard zorgvuldig moeten samen gaan met natuurontwikkeling en recreatie?

Antwoord: dit is de uitkomst van de bijeenkomsten met inwoners, ondernemers en diverse belangenorganisaties. Zie verder ook antwoord 4.

15. Waarom beperkt de Stuurgroep de energieopwekkingscapaciteit op het water op voorhand (zie punt 3 hierboven) terwijl grootschalige zonne-energie opwekking op water, zoals voorzien in de alternatieve RES 'Duurzaam Leefbaar' een gunstig effect hebben op de netwerkproblemen van Liander?

Antwoord: zie antwoord 4

16. Heeft de Stuurgroep een financiële kosten/baten analyse gedaan over de financiële haalbaarheid van de gepresenteerde concept RES van 15 april?

Antwoord: Liander heeft een impactanalyse gemaakt van de concept-RES, waarbij ook gekeken is naar de kosten van de b transformatorstations en energie-infrastructuur. De financiële haalbaarheid kan pas worden doorgerekend als de zoekgebieden of concrete projecten nader worden uitgewerkt.

17. Is de Stuurgroep op de hoogte dat in de (geactualiseerde) alternatieve RES slechts een 6-tal grote zonne-eilanden voorzien in de dezelfde energieopwekking en dat dus veel kostenefficiënter is dan de 60 zoekgebieden in de concept RES?

Antwoord: de stuurgroep is bekend met het plan 'Duurzaam Leefbaar', waarin de zonne-eilanden zijn uitwerkt. Liander heeft een aantal aanbevelingen gedaan voor een tijdige en betaalbare uitvoering van de RES. De aanbevelingen zijn onder andere clustering, zoals bijvoorbeeld op een 6-tal locaties zoals u aangeeft, maar ook plaats aanbod en vraag bij elkaar, combineer zon en wind en plaats opwek nabij transformatorstations. Tijdens het vervolg van het participatieproces om te komen tot de RES 1.0 wordt ieder zoekgebied nader onderzocht op haalbaarheid. De netwerkbeheerder zal wederom nauw betrokken worden, zodat de kostenefficiëntie onderwerp van gesprek blijft.

18. Is de Stuurgroep bereid een interactieve werksessie te organiseren waarbij de voor- en nadelen van beide Ressen kunnen worden besproken en worden geïntegreerd? Dit leidt dan tot en startdocument/nota van uitgangspunten voor de RES 1.0

Antwoord: Om te komen tot de reactienota worden meerdere interactieve werksessies georganiseerd. In deze sessies gaan betrokken overheden, organisaties en belanghebbenden met elkaar in gesprek over de ingezonden reacties, alternatieve plannen en wensen en bedenkingen. Zij voeren met elkaar het inhoudelijk gesprek over de verschillende visies, belangen en de te maken keuzes voor de uitwerking van de RES 1.0. Uiteraard wordt u hiervoor uitgenodigd.

Wij zien uw bijdrage als een positieve impuls om met elkaar te komen tot een succesvolle

Energietransitie in Noord-Holland Noord. Komend jaar zullen we met u en andere belanghebbenden in gesprek blijven, en hopen we te komen tot een gedragen RES 1.0. Deze wordt uiteindelijk voor 1 juli 2021 aan de gemeenteraden, Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur van het waterschap voorgelegd worden voor besluitvorming.

Met vriendelijke groet,

namens de bestuurders van de Stuurgroep RES NHN

de werkgroep RES Noord-Holland Noord